

Kommissorium for udarbejdelse af nationale kliniske anbefalinger for farmakologisk behandling af smerter

Baggrund

Kroniske smertetilstande udgør et meget stort befolkningsmæssigt problem med alvorlige konsekvenser dels for den enkelte i form af smerter og nedsat helbredsrelateret livskvalitet og dels for samfundet i form af tabt arbejdsevne og udgifter til sundhedssystemet. Blandt personer med muskel-skeletsygdommene lænderygsmarter, nakkesmerter og slidgigt er der blandt andet et betydeligt antal ekstra sygedage årligt.

Langt de fleste personer med kroniske smerter behandles hos egen læge. Behandlingen af personer med komplekse kroniske smerter kan omfatte bl.a. en kombination af smertebehandling med lægemidler, afhjælpning af søvnproblemer, fysioterapi og ergoterapi mm.

I perioden 2015-2021 har Sundhedsstyrelsen udgivet en række nationale kliniske retningslinjer og nationale rekommandationslister for udredning og behandling af både akutte og kroniske smerter. Disse anbefalinger er forældede, og der kan være kommet ny evidens, der potentielt kan ændre anbefalingerne. Derfor blev de tilsammen over 100 anbefalinger sendt i en høring i de faglige miljøer, og derefter drøftet under en workshop.

Hovedpointerne fra workshoppen er, at der fortsat på nogle områder er stor variation i praksis, og tvivl om evidensen bag nogle af de anvendte behandlingsmetoder. Det blev også fremhævet, at mange af de eksisterende anbefalinger kan slås sammen til en overordnet anbefaling, og dermed fremtræde mere emneinddelt, fx non-farmakologisk, farmakologisk, træning, patientuddannelse og kognitiv terapi. Der var en efterspørgsel for, at vi ser vores lægemiddelanbefalinger igennem.

Det er derfor besluttet, at der i første omgang skal udarbejdes nye anbefalinger inden for området farmakologisk smertebehandling, der kan erstatte de tidligere anbefalinger fra de ikke-gældende retningslinjer og rekommandationslister. Til dette formål nedsættes en arbejdsgruppe til udarbejdelse af nationale kliniske anbefalinger for farmakologisk behandling af smerter.

Afgrænsning af klinisk problemstilling

De nye anbefalinger er afgrænset til at omhandle farmakologisk behandling af smerter. Den endelige afgrænsning af de kliniske problemstillinger skal vurderes og prioriteres af arbejdsgruppen, der skal formulere de fokuserede spørgsmål (PICO-spørgsmål).

Der vil være mulighed for at stille 3-4 fokuserede spørgsmål (PICO-spørgsmål), som danner baggrund for de kliniske anbefalinger. De fokuserede spørgsmål kan tage udgangspunkt i spørgsmål fra de tidligere NKR'er.

5. december 2023

Sagsnr. 05-0000-220

Reference sari

EBM

nkrsekretariat@sst.dk

Hvis det vurderes relevant, er der også mulighed for at inddrage kvalitativ evidens, fx ved systematisk at indsamle kvalitativ viden om hvorvidt en intervention er acceptabel og gennemførlig for brugere og sundhedspersonale.

På det første arbejdsgruppemøde vil sekretariatet bag NKA'en præsentere et udkast til PICO-spørgsmål.

Spørgsmålene skal udgøre kritiske nedslagspunkter i behandlingsforløb, hvor det vurderes, at være særlig vigtigt at få afklaret evidensen samt at det er Sundhedsstyrelsen der udarbejder anbefalingerne. De valgte spørgsmål skal således afspejle kliniske problemstillinger, hvor der er tvivl eller uenighed på tværs af faglige miljøer, om hvilken behandling der bør vælges i en given situation. Det kan også være områder, hvor der er store variationer i klinisk praksis eller områder hvor der er tegn på indikationsskred.

Hvis arbejdsgruppen vurderer, at der er nye problemstillinger som ikke er dækket i de tidligere retningslinjer eller rekommandationslister og som opfylder kriterierne for et kritisk nedslagspunkt, er der mulighed for at et eller flere af spørgsmålene udformes som et helt nyt spørgsmål.

Anbefalingerne vil blive udarbejdet efter GRADE-metoden, der sikrer at anbefalingerne baseres på den bedst tilgængelige evidens og bliver udarbejdet systematisk og transparent i hele processen.

Arbejdsgruppens opgaver og sammensætning

Der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal bidrage til udarbejdelsen af de nationale kliniske anbefalinger.

Arbejdsgruppens opgaver omfatter følgende:

- Deltagelse i undervisning i GRADE-metoden forud for arbejdet
- Deltagelse i møder i arbejdsgruppe
- Bidrage til definition og afgrænsning af den kliniske problemstilling
- Bidrage til at kvalificere de fokuserede spørgsmål
- Bidrage til at kvalificere litteratursøgningen
- Bidrage til gennemgang af identificeret litteratur
- Bidrage til vurdering af evidensen
- Bidrage til at udarbejde anbefalinger
- Kommentere løbende på tekstudkast til anbefalinger

Arbejdsgruppens medlemmer må forvente en arbejdsindsats med gennemgang og vurdering af eksisterende litteratur på området mellem møderne samt kort frist til at kommentere skriftligt på tekstudkast til anbefalinger, særligt i slutfasen. Nogle af møderne i arbejdsgruppen afholdes fysisk i Sundhedsstyrelsen, mens andre afholdes virtuelt.

Sundhedsstyrelsen vil, i samarbejde med en fagkonsulent på området, stå for den skriftlige udarbejdelse af anbefalingerne. Der tilknyttes herudover en projektleder, en søgespecialist og en metodekonsulent til arbejdsgruppen.

Følgende organisationer og selskaber anmodes om at udpege repræsentanter til arbejdsgruppen:

- Dansk Selskab for Almen Medicin (2-3 repræsentanter)
- Dansk Selskab for Klinisk Farmakologi (1 repræsentant)
- Dansk Selskab for Anæstesi og Intensiv Medicin (1 repræsentant)
- Dansk Neurologisk Selskab (1 repræsentant)
- Dansk Ortopædisk Selskab (1 repræsentant)
- Dansk Kirurgisk Selskab (1 repræsentant)
- Dansk Reumatologisk Selskab (1 repræsentant)
- Dansk Sygeplejeselskab (1 repræsentant)
- Dansk Selskab for Fysioterapi (1 repræsentant)
- Dansk Selskab for Kiropraktik (1 repræsentant)
- Danske Patienter (1-2 repræsentant fx fra Fibromyalgi- og Smerteforeningen eller Gigtforeningen))
- Foreningen af Kroniske Smerteramte og Pårørende (FAKS) (1-2 repræsentanter)
- Danmarks Farmaceutiske Selskab (1 repræsentant)
- Dansk Smerteforum (1 repræsentant)
- Dansk Selskab for Funktionelle Lidelser (1 repræsentant)
- Dansk Pædiatrisk Selskab (1 repræsentant)

Sundhedsstyrelsen udpeger forpersonen og varetager sekretariatsfunktionen for arbejdet. Sundhedsstyrelsen kan supplere arbejdsgruppen efter behov. Der bliver nedsat et bredt sammensat Nationalt koordinationsforum for styrket klinisk kvalitet på smerteområdet, som består af repræsentanter fra de institutioner som bl.a. skal implementere anbefalingerne. Dette koordinationsforum har følgende rolle:

- Kommentering på afgrænsning og fagligt indhold i anbefalingerne
- Bidrage med relevant faglig og organisatorisk viden
- Kommentering på udkast til anbefaling inden den sendes i høring
- Understøtte en national koordination på tværs af sektorer, organisationer og faggrupper
- Sikre at indsatser på tværs af aktører understøtter hinanden

Koordinationsforummet har primært en høringsfunktion og skal medvirke til at højne resultatet og sikre forankring af anbefalingen. Sekretariatet holder to møder med koordinationsforummet, hvor arbejdsgruppen deltager som observatører. Møderne ligger i startfasen af arbejdet og når der er et høringsudkast klar. Derudover er formålet med koordinationsforummet at skabe sammenhæng mellem viden, monitorering og læring på smerteområdet.

Organisering af arbejdet

Mødefrekvens

For at understøtte en mere fleksibel proces, vil der blive planlagt arbejdsgruppemøder af 4-6 timers varighed hver måned, hvor nogle møder kan afholdes virtuelt. Dette giver rum for drøftelser undervejs, løbende udgivelse af anbefalinger og nye spørgsmål, der opstår i løbet af arbejdet. De første 2 møder planlægges som heldagsmøder, for at der er tid til en introduktion til processen og metoderne bag udviklingen af nationale kliniske anbefalinger. Møder kan blive forkortet, omlagt til virtuelle møder eller aflyst. Møderne vil i første omgang ligge i perioden august 2023 til juni 2024, hvorefter der vil blive taget stilling til fremtidige møder. Som udgangspunkt er arbejdsgruppen stående, og rådgiver således også i det fremtidige opdateringsarbejde. De foreløbige mødedatoer vil fremgå af udpegningsbrevet.

Information om obligatorisk metodeundervisning for arbejdsgruppemedlemmer kan findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside:

<https://www.sst.dk/da/Fagperson/Retningslinjer-og-procedurer/NKA-og-NKR/Kurser-og-konferencer>

Tilmelding til undervisningen finder sted ved at skrive til:

nkrsekretariat@sst.dk

Mødereferat

Sundhedsstyrelsen udarbejder beslutningsreferat fra arbejdsgruppemøderne. Referatet sendes til kommentering senest én uge efter mødets afholdelse med henblik på gruppens bemærkninger og godkendes skriftligt inden for en fastsat tidsfrist.

Tidsplan

Der arbejdes med løbende høringsudkast og publicering, hvorfor anbefalingerne vil blive udgivet i takt med at de bliver udarbejdet.